

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1939-1940	N° 118		Zittingsjaar 1939-1940
	7 FEVRIER 1940	7 FEBRUARI 1940	

PROPOSITION DE LOI

complétant les lois et arrêtés royaux relatifs aux impôts sur les revenus, coordonnés par l'arrêté royal du 12 septembre 1936, dans le but d'assurer la sincérité des déclarations à la taxe professionnelle.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'un des graves défauts de notre législation relative aux impôts sur les revenus est de permettre au contribuable d'éluder tout ou partie de sa dette fiscale. La taxe professionnelle et l'impôt complémentaire personnel sont basés, en principe, sur la déclaration du contribuable. L'administration n'est pas en mesure de contrôler efficacement la sincérité des déclarations.

Sans doute aurait-on tort de croire que l'insincérité serait aussi fréquente que d'aucuns le prétendent. Combien de bons citoyens, conscients de leur obligation de fournir, à la collectivité, leur part légale de contribution aux dépenses publiques et d'assurer ainsi les grands services de l'Etat et des pouvoirs subordonnés dont tous tirent profit, répugnent avec raison à tout esprit de fraude, même s'ils pensent que les charges sont trop lourdes et que l'Etat, les provinces et les communes multiplient abusivement leurs dépenses!

Encore est-il que d'aucuns tâchent sans scrupule à réduire au minimum leur écot fiscal.

Ils frustreront ainsi l'Etat de sommes légalement dues; ils fournissent le prétexte au maintien et à l'accentuation de taux démesurés et fixés en fonction de la fraude; ils heurtent la justice distributive, au détriment des bons citoyens qui paient relativement trop parce que, sans la fraude des premiers, les taux d'impôts pourraient être réduits.

¶

Par des sanctions pénales sévères, on cherche à décourager les fraudeurs. Dans certains milieux, on n'hésite

WETSVOORSTEL

tot aanvulling van de Wetten en Koninklijke besluiten betreffende de inkomstenbelastingen, samengeschakeld bij het Koninklijk besluit van 12 September 1936, met het doel de oprechtheid te verzekeren van de aangiften bij de bedrijfsbelasting.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Een van de ernstige gebreken van onze wetgeving betreffende de inkomstenbelastingen is dat zij den belastingplichtige toelaat zijn fiscale schuld geheel of gedeeltelijk te ontduiken. De bedrijfsbelasting en de aanvullende personeele belasting zijn, in beginsel, gegrond op de aangifte van den belastingplichtige. Het bestuur is niet bij machte de oprechtheid van de aangifte doeltreffend na te gaan.

Men zou, ongetwijfeld, ongelijk hebben te meenen dat de onoprechtheid zoo veelvoudig is als sommigen beweren. Hoeveel goede burgers zijn er niet die, zich bewust van hun verplichting aan de gemeenschap het wettelijk aandeel in de openbare uitgaven te bezorgen en aldus de openbare diensten van den Staat en van de ondergeschikte besturen waar allen nut uit halen te verzekeren, er niet voor te vinden zijn tot bedrog hun toevlucht te nemen, zelfs indien zij meenen dat de lasten te zwaar zijn en dat de Staat, de provinciën en de gemeenten al te zeer hun uitgaven vermenigvuldigen!

Toch zijn er die gewetenloos hun fiscale bijdrage tot het minimum zoeken te herleiden.

Zij berooven aldus den Staat van wettelijk verschuldigde bedragen; zij leveren het voorwendsel tot behoud en verscherping van buitenmatige en in verband met het bedrog vastgestelde belastingpercentages; zij zondigen tegen de verdeelende rechtvaardigheid, ten nadeele van de eerlijke burgers welke naar verhouding te veel betalen, omdat zonder het bedrog van de eersten, de belastingpercentages zouden kunnen verminderd worden.

Door strenge strafsancities zoekt men de belastingontduikers te ontmoedigen. In zekere middens schrikt men

G

pas, aux mêmes fins, à préconiser des procédés d'inquisition fiscale en usage dans d'autres pays.

Ces sanctions sont inefficaces; l'inquisition fiscale est économiquement dangereuse.

N'y a-t-il donc rien à faire?

Nous ne le pensons pas.

Sans doute, le meilleur moyen de faire régner la sincérité du contribuable, c'est la pratique d'une politique de stricte économie, le pourchas de tous les abus, la suppression des sinécures, la revision des prébendes sociales, la mise au travail des chômeurs.

Rassuré sur le bon emploi de la tranche de revenus qu'il abandonne au fisc, le contribuable percevra mieux l'iniquité d'une déclaration mensongère ou réticente.

Il est d'autres moyens, secondaires, d'atteindre le fraudeur.

La présente proposition de loi ajoute, aux sanctions fiscales et pénales d'application difficile, une sanction d'ordre civil.

Tout citoyen peut être victime d'un préjudice ou d'un dommage, dans l'ordre contractuel ou par l'effet de délits ou quasi-délits, et devoir en poursuivre la réparation judiciaire sous forme d'indemnité ou de dommages-intérêts.

Que de procès où la hauteur de la réparation sera fonction du revenu professionnel de la victime!

Voici un exproprié, industriel ou négociant. Outre la perte de sa propriété que l'Etat lui enlève, il pâtit d'un trouble commercial ou industriel né de l'obligation de transférer ailleurs son exploitation. L'indemnité qui réparera cet élément du préjudice se mesurera, dans une de ses bases, au revenu professionnel de l'exproprié. Il en sera de même si l'exploitation s'exerce dans un immeuble loué.

Accident de roulage. Mort de la victime ou invalidité permanente. Les dommages-intérêts à charge de l'auteur responsable de l'accident seront d'autant plus élevés que la victime tirait gros profit de ses occupations professionnelles.

Le demandeur de dommages-intérêts ou d'indemnité devra justifier des profits que lui donnent ses occupations lucratives. Actuellement, il peut se refuser à produire sa feuille d'impôts.

S'il fait cette production, il lui est encore loisible d'affirmer et de démontrer que ses revenus sont largement supérieurs à ceux qu'il a déclarés au fisc et sur lesquels il a été cotisé.

Avec raison, dans l'état de notre législation, la Cour d'appel de Liège du 27 mai 1937 (Jurisprudence de la Cour d'appel de Liège 1937, p. 267) a proclamé que les

er niet voor terug fiskale inquisitiemaatregelen voor te staan zooals die in andere landen in zwang zijn.

Die strafbepalingen zijn ondoeltreffend, terwijl de fiscale inquisitie in economisch opzicht gevaarlijk is.

Dient derhalve niets gedaan?

Toch wel.

Ongetwijfeld, zou men best oprechte aangiften vanwege den belastingplichtige bekomen, door het voeren van een strenge besparingspolitiek, door de bestrijding van alle misbruiken, de afschaffing der sinecuren, de herziening van de op sociaal gebied verleende prebenden, de tewerkstelling van de werklozen.

Gerustgesteld nopens de goede aanwending van het door hem aan den fiscus afgedragen gedeelte zijner inkomsten, zou de belastingplichtige beter inzien hoe onrechtvaardig het is een bedrieglijke of onvolledige belastingaangifte te doen.

Er bestaan andere middelen, van bijkomstigen aard, waardoor men den belastingontduiker kan treffen.

Bij onderhavig wetsvoorstel wordt aan de sancties van fiskalen of strafrechtelijken aard, waarvan de toepassing op moeilijkheden stuit, een sanctie van burgerlijken aard toegevoegd.

Ieder burger kan schade of nadeel ondergaan wegens een aangegane verbintenis of naar aanleiding van misdrijven of oneigenlijke misdrijven, en daardoor genoopt zijn vóór de rechtbank een vergoeding of schadeloosstelling te eischen.

Wat al gedingen, waar het bedrag der schadevergoeding verband houdt met het bedrijfsinkomen van het slachtoffer!

Nemen wij het geval van een onteigend nijveraar of handelaar. Afgezien van het verlies van zijn eigendom, hem door den Staat berokkend, lijdt hij onder de gevolgen der stoornis, op handels- of nijverheidsgebied verwekt, doordat hij zijn handelsbedrijf naar elders heeft moeten overbrengen. Bij de vaststelling van de uit dien hoofde verschuldigde vergoeding zal, als een tot grondslag dienende factor, het bedrijfsinkomen van den onteigende in aanmerking worden genomen. Hetzelfde geval doet zich voor, wanneer het bedrijf in een gehuurd pand wordt uitgeoefend.

Zoo ook, bij een verkeersongeval, met dood van het slachtoffer en definitieve invaliditeit. De schadevergoeding ten laste van den verantwoordelijken dader van het ongeval zal des te hooger zijn naargelang het slachtoffer groter winsten trok uit zijn beroepsbezigheden.

Hij die schadeloosstelling of vergoeding eischt moet het bewijs aanvoeren van de inkomsten hem opgeleverd door zijn winstgevende bezigheden. Thans kan hij zich er tegen verzetten zijn belastingbiljet voor te leggen.

Zoo hij dit toch doet, dan staat het hem nog vrij te beweren en te bewijzen, dat zijn inkomsten merklijk grooter zijn dan die welke hij aan den fiscus heeft aangegeven en waarvoor hij werd aangeslagen.

Gezien den huidige staat van onze wetgeving, heeft het Hof van Beroep, te Luik, met reden, in zijn arrest van 27 Mei 1937 (Jurisprudence de la Cour d'appel de Liège,

déclarations fiscales ne peuvent être invoquées contre le demandeur de dommages-intérêts dans un procès civil.

Comme le signale M. Henri Lalou, dans une étude qu'a publiée le *Dalloz Hebdomadaire* du 23 novembre 1939, pages 61 à 84: « Il n'est pas admissible qu'il » puisse y avoir dans le plaideur deux personnages: le » premier, le contribuable, qui déclare à son contrôleur » qu'il gagne peu; et le second, le justiciable, qui » tient devant les juges qu'il gagne beaucoup. »

Si le défendeur tenu de la réparation du dommage est l'Etat, la duplicité du contribuable fraudeur est plus blessante encore. Après avoir frustré l'Etat par une déclaration fiscale mensongère où il a celé une partie de ses revenus, il peut arguer de ses profits réels pour obtenir, à charge du même Etat, d'abondants dommages-intérêts.

La loi fiscale française du 31 décembre 1936 (*Dalloz Périodique*, 1937, IV, 180, article 41) dispose:

« L'article 143 du code général des impôts directs est » complété comme suit:

» Les déclarations produites par les contribuables pour » l'établissement des impôts cédulaires ou de l'impôt gé- » néral leur sont opposables pour la fixation des indem- » nités ou des dommages-intérêts qu'ils réclament à l'Etat, » aux départements ou aux communes lorsque le montant » de ces indemnités ou dommages-intérêts dépend direc- » tement ou indirectement du montant de leurs bénéfices » ou de leurs revenus.

» Pour l'application du présent article, l'administration » des contributions directes est déliée du secret profes- » sionnel à l'égard des administrations intéressées.

» Le contribuable demandeur est tenu de fournir à l'ap- » pui de sa demande un extrait du rôle ou un certificat » de non-imposition, délivré par le percepteur du lieu de » son domicile. »

A notre sens, il faut aller plus loin et appliquer le principe posé à toutes les contestations judiciaires portant sur des demandes d'indemnités dont le quantum est en relation avec le produit de l'activité professionnelle, et quelle que soit la partie défenderesse.

Dans l'étude précitée, M. Henri Lalou invite les tribunaux à réaliser, dans la pratique, cette extension.

Mieux vaut le faire par la loi elle-même.

Le contribuable, tenté de dissimuler partie de ses gains professionnels au contrôle des contributions, saura qu'il s'expose à pâtir lourdement de son insincérité.

Si ses relations contractuelles ou les accidents de tout genre auxquels chacun est exposé aujourd'hui ont pour conséquence un procès en réparation du préjudice qu'il aura subi, il lui sera fait application de sa propre déclaration fiscale. Si le dommage n'est pas réparé à sa mesure

1937, p. 267) déclaré, dat de belastingaangiften niet mogen worden ingeroepen tegen den eischer van schadevergoeding in een burgerlijk geding.

Anderzijds, in een studie opgenomen in de *Dalloz Hebdomadaire* van 23 November 1939, bladzijden 61 tot 84, schrijft de heer Henri Lalou: « Het mag niet worden geduld, dat de pleiter een dubbele persoonlijkheid hebbe, waarvan de eene, de belastingplichtige, aan zijn contrôleur zou verklaren weinig te verdienen, en de andere, de rechtzoekende, voor de rechtbank zou beweren veel geld te verdienen.

Indien de verweerder welke tot herstel van de schade gehouden is, de Staat zelf is, dan is de dubbelhartigheid van den belastingontduiker nog meer kwetsend. Na den Staat te hebben benadeeld door een leugenachtige belastingaangifte waarop hij een deel van zijn inkomsten verdoken heeft, kan hij zijn werkelijke winsten invoeren om ten bezware van denzelfden Staat een aanzienlijke schadevergoeding te bekomen.

De Fransche belastingwet van 31 December 1936 (*Dalloz Périodique*, 1937, IV, 180) bepaalt in artikel 41:

« Artikel 143 van het algemeen Wetboek van de recht- » streeksche belastingen wordt als volgt aangevuld:

» De door de belastingplichtigen gedane aangiften voor » de vaststelling van de cedulaire belastingen of van de » algemeene belasting kunnen tegen hen ingeroepen wor- » den voor de vaststelling van de vergoedingen of de scha- » devergoeding welke zij van den Staat, de departemen- » ten of de gemeenten vorderen, wanneer het bedrag van » deze vergoedingen of schadevergoeding rechtstreeks of » niet-rechtstreeks van het bedrag van hun winsten of van » hun inkomsten afhangt.

» Voor de toepassing van onderhavig artikel is het be- » stuur van de rechtstreeksche belastingen van het be- » roepsgeheim tegenover de betrokken besturen ontslagen.

» De belastingplichtige eischer is gehouden, tot sta- » ving van zijn vordering, een uittreksel van het kohier » of een niet-aanslagbewijs, afgeleverd door den ont- » vanger van zijn woonplaats, over te leggen. »

Men moet, naar onze meening, verder gaan en het hier gestelde beginsel toepassen op alle gerechtelijke betwistingen welke op vorderingen tot vergoeding slaan waarvan het bedrag in verhouding staat tot de opbrengst van de beroepsbedrijvigheid en welke ook de verwerende partij zij.

In bovengemelde studie noodigt de h. Henri Lalou de rechtbanken uit deze uitbreiding in de praktijk te verwezenlijken.

Beter is het ze in de wet zelf vast te leggen.

De belastingplichtige welke geneigd zou zijn een deel van zijn bedrijfswinsten aan de controle der belastingen te onttrekken, zal weten dat hij zich blootstelt aan een zware straf als gevolg van zijn onoprechtheid.

Indien zijn contractuele betrekkingen of de ongevallen van allen aard waaraan eenieder op onze dagen is blootgesteld een geding tot herstel van door hem geleden schade ten gevolge hebben, zal op hem zijn eigen fiscale aangifte toegepast worden. Indien de schade niet naar haar wer-

réelle, le demandeur le devra à sa propre faute, à la fraude coupable et incivique qu'il aura délibérément commise : « *Patere quem ipse fecist legem.* »

kelijke maat hersteld wordt, zal de eischer dit aan zijn eigen fout te wijten hebben, aan de strafbare ontduiking welke hij, in strijd met den burgerplicht, moedwillig zal bedreven hebben : « *Patere quem ipse fecisti legem.* »

Marcel PHILIPPART.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE.

Aux lois et arrêtés royaux relatifs aux impôts sur les revenus et coordonnés par l'arrêté royal du 12 septembre 1936, il est ajouté un article 61bis ainsi libellé :

Les déclarations des contribuables relatives à la taxe professionnelle leur sont opposables pour la fixation des indemnités ou dommages-intérêts qu'ils réclament devant toute juridiction lorsque le montant de ces indemnités ou dommages-intérêts dépend directement ou indirectement du montant de leurs bénéfices ou de leurs revenus.

Pour l'application du présent article, l'administration des contributions est déliée du secret professionnel et tenue à fournir, à la juridiction saisie du litige, des extraits des rôles ou un certificat de non-imposition pour les trois dernières années qui précèdent le dommage dont réparation est postulée.

WETSVOORSTEL

EENIG ARTIKEL.

Aan de wetten en Koninklijke besluiten betreffende de inkomstenbelastingen en samengeschied bij Koninklijk besluit van 12 September 1936, wordt een artikel 61bis gevoegd, luidend als volgt :

De aangiften van de belastingplichtigen betreffende de bedrijfsbelasting kunnen tegen hen worden ingeroepen, voor de vaststelling van de vergoedingen en schade-lossellingen welke zij, vóór welke rechtbank ook, vorderen, wanneer het bedrag van deze vergoedingen of schade-lossellingen, rechtstreeks of niet-rechtstreeks, van het bedrag van hun winsten of van hun inkomsten afhangt.

Voor de toepassing van onderhavig artikel, is het bestuur der belastingen van het beroepsgeheim ontslagen, en gehouden aan de rechtbank waar het geding aanhangig is, uittreksels uit de kohieren of een bewijs van niet-aanslag over te leggen, voor de drie laatste jaren welke de schade waarvan herstel wordt gevorderd, voorafgaan.

M. PHILIPPART.
V. MAISTRIAU.
E. DEWINDE.
Ch. JANSSENS.
M. GEUENS.